

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy óra	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepek követő napok kivételével.	

KELLET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyezer használt garmond sor ára 6 kr.	
Bélyegző minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket fölvesznek:	
Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22)	
„Haasenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)	
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-tér 9 sz.)	
Nyitólíró ezikket	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap
második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi be-
küldését, legcélszerűbben postai utalvány-
lapokkal.

A lap szellemi része felől kezeske-
dik a szerkesztőség buzgalma és a mun-
katársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott ki-
adó-hivatal minden kitelhetőt elkövet,
hogy a t. előfizetők méltó igényei kielé-
gítenek.

Az előfizetési árak a régiék:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy óra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal
szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelemztetjük t. előfizetőinket
a különös kedvezményre, melyben, olcsó
könyvek megszerzése által, a „Kelet”
előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Kolozsvár, jan. 23. 1872.

— Alább egy egyszerű levelet közlünk,
mely a mily rövid és keresetlen szavakban, ép
oly hatalmas beszél.

A berlini egyetem magyar tanulóinak
egylete 6-év estéjén, mint annak idején jelez-
tük, barátságos összejövetelt tartott s az új-
szülött császár-város palotái közt is megemlé-
kezett a távoli édes anya szegényeiről.

Korunk ugyan nem az idealismus kora.
Ma inkább a gyár-kémények füstjét látjuk égne
emelkedni, mintsem az áldozatkészesség lángosz-
lopaít, — de épen azért üdítőleg hat minden
hazafi kebelre, midőn látja, hogy a hazától tá-
vol szakadt ifju tanulók, kik bizony nem igen
dúslakodhatnak a kényelemben és multságok-
ban, nemcsak szóval, hanem tettel áldoznak a
hazai jótékonyaság oltárán.

Nem az összeg nagysága itt a mérv-adó.
Külföldre zárandókló hűdományszomju ifjaink
rendesen a középosztály gyermekei, kik többnyire
csak is egyházi vagy állami segélypénzzel tart-
hatják fön magukat, vagy pedig összes atyai
öröküket fektetik a szellemi tökéletesedés vá-
lalatába. De a cél, melyre az adomány tétetett
s az önkéntesség, melylyel nyújtva van: ez az,
mi a tettekné oly nagy értéket kölcsönöz.

A derék, buzgó hűdomány, kik a kolozsvá-
ri Szeretet-háza régebb megpendített ü-
gyét legújabbban kezükbe vették, fáradszón
működésüknek láthatják fényes eredményét;
gyűjthetnek százakra és ezerekre menő összege-
ket; olvashatják aláírás ivaiken a haza legün-
nepeltebb neveit: de hisszük, hogy az alaku-
landó intézet évkönyvének legszebb lapját épen
e legelső adomány fogja díszíteni, mert azon a
haza jövő reménye, az ifju nemzedék, a valódi
jótett legigazabb módján: áldozat árán örökíti
meg nevét — s az özvegyasszony fillére ma
is a legértékesebb ajándok.

Meg vagyunk győződve, hogy Kolozsvár
város lelkes polgársága, a haza apraja s nagyja
nem fogja tűrni, hogy midőn a lapunkban is
közölt Felhívás értelmében, a buzgó kezdemé-
nyezők megindítják a gyűjtést a kolozsvári sze-
retet-ház javára, megazgyénitessenek a ber-
lini magyar egylet által.

Az idézett levél így hangzik:

Berlin, 1872. jan. 17.

Tisztelt Szerkesztő ur!

A „Berlini magyar egylet Sylvester-esté-
lyén tartott, rendes gyűlésével egybekötött ün-
nepélyén a Kolozsvártt alapítandó „Szeretet-
ház”-ról kívánt megemlékezni filléreivel, s e
célra gyűjtést rendezett.

Midőn az aláírás eredményét — 10 tallér-
nyi összegben — az egylet nevében a t. szer-

kesztő urhoz átküldeni van szerencsém, egy-
szersmind tisztelettel kérem a t. Szerkesztő urat,
méltóztassék a 10 tallért illető helyére juttat-
ni, miután nem szerezhettünk biztos tudomást
a bizottságról, mely az e célra történő adako-
zásokat átveszi.

Alkalmatlankodásomért bocsánatot kérve
vagyok stb. Debreczeni József.

A „berlini magyar-egylet” Sylvester es-
télyén tartott gyűlésen a Kolozsvártt alapítandó
Szeretet-házra adakoztak: Debreczeni József 1
tallért; Geréb Márton 20 ezüst garast; N. N.
1 tallért; N. N. 10 ez. garast; Hegedüs Ist-
ván 15 ez. garast; S. D. 20 ez. garast; Györ-
fi 10 ez. garast; Kobialka J. 10 ez. garast;
Bedő József 20 ez. garast; Bede Dani 15 ez.
garast; Herfurth Ferencz 10 ez. garast; Arz
Ferencz 10 ez. garast; Gajdos József 1 tallért;
Stern Hardwig 15 ez. garast; König Pál 10
ez. garast; „Emberség” 1 tallért és Deák Gerő
15 ez. garast, — összesen 10 tallért. (Átad-
tuk az alapító bizottság id. titkáranak. Szerk.)

A törvényhozás köréből.

Pest, jan. 20.

(M. A.) Pártkülönbség nélkül, oszt-
atlan meglegegedéssel fogadta, annak ide-
jében az egész haza a magyar-horvát ki-
egyezes létrejöttének hírét. Végre vala-
hára — ezt hívók, ezt kelle hinnünk —
elenyésztek azon félreértések, melyek az
egymás barátságát csak kölcsönös káruk-
kal nélkülözhető két testvérm nemzetet hosz-
szú ideig ellenséges viszonyban tartották,
s szomorú események vérbetüivel töltöt-
ték be a történelem azon lapjait, melyek
karöltve eszközölt békés fejlődésük moz-
zanatainak regisztrálására valának szánva.

Csak hogy, fájdalom, egy ifju kebel
élete nem gazdagabb csalódásokban, mint
az országoké. A magyar-horvát kiegye-
zéshez kötött szép remények is a csaló-
dás megköszönt utján enyésznek el; az
ugynevezett nemzeti párt lelkiismeretlen
agitációinak sikerült a horvát országgyű-
lésen a kiegyezés ellenségeinek szerezni
többséget, minek következtében maga az
országgyűlés a helyett, hogy az épen
Horvátországban legegésőbb szükségét ké-
pező belreformok keresztülviteléhez látott
volna, a kiegyezés törvényesítésére
alapját igyekezett megingatni.

A magyar kormány támaszkodva a
parlament hangulatára, a horvát nemzeti
párt irányában csaknem tulságig menő
engedékenységet tanusított. Egy pár meg-
bízás nélküli tagjával Lónyay gróf érte-
kezleteket tartott, engedményt engedmeny
után ígért meg nekik, még oly téren is,
hol az országos érdek már megszűnik, s
a személyes ambitio kielégítése veszi kez-
detét. Ha valaha, ily előzmények után
méltán lehetett várni, hogy a horvát or-
szággyűlés új ülészaka alatt a nemzeti
párt feladva eddigi merev álláspontját,
elfogadja a neki nyújtott jobb kezét, el
az engedményeket, melyek számára a ki-
egyezési törvény keretén kívül is biztos
kilátásba helyeztetek.

A horvát országgyűlési többség mind-
ezt nem tévé. Mindjárt az új ülészak
első napjaiban még élesebb alakot öltött
magára a többség törvényellenes merev-
sége; mindjárt az első ülészak ideje
alatt oly nyilatkozatok tétettek s fogadtat-
tak a többség helyesléseivel, melyek után
kétkedni nem lehetett többé a fölött, hogy
ezen emberek nem akarnak békés egyez-
kedést, hogy nekik minden áron a sza-
kadás kell. A többségben lévő ellenzék
nem is csinált titkot e szándékából. Egy

távirati tudósítás szerint nem fogadta el
Lónyay gróf azon ajánlatát, hogy az ülés-
sek — egy újabb kiegyezés megkísérlése
céljából — függesztessenek föl; megsza-
kított továbbá minden érintkezést az uni-
onistákkal, s határozottan visszautasította
az újabb kiegyezésre hajlandó Mrazovics-
nak és társainak javaslati pontozatait.

E távirati hírek után biztosan meg-
lehetett jósolni a bekövetkezendőket. S a
tegnap egyik esti órájában érkezett újabb
sürgöny meg is hozta e bizonyosság tel-
jességét. Mint az uralkodó személyesítője,
fedett fővel olvasott fel Bedekovich bán
a zágrábi országgyűlési terem elnöki szé-
kéről egy királyi leiratot, mely kifejezést
adva az államfő azon szomorú meggyőző-
désének, hogy a horvát képviselők több-
sége által választóikhoz intézett nyilatko-
zatnak „nem helyeselhető és a fennálló
alaptörvényekkel össze nem egyeztethető”
hangulata mellett „ezen országgyűléstől
údvös működés nem várható”, az 1870.
II. t. cz. értelmében a királyt megillető
jognál fogva az országgyűlést felosz-
latja.

Ugyanezen leiratban a király Hor-
vát-Slavonország népességének csendesebb
s engesztelőbb hangulatára appellál, biz-
tosan elvárva attól, hogy az új választá-
sok folytán egybegyűlendő képviselőtestü-
let „a szentesített törvények kellő tiszte-
lete mellett — azon lesz, hogy az élén-
ken felvirágzó nemzeti életet Sz. István
koronája s az összes monarchia javára
mindenképen előmozdítsa.” Mi egész bi-
zalommal elvárjuk a horvát-slavonoktól,
hogy felfogva az uralkodó e szavainak
nagy horderejét, nem fognak továbbra is,
saját kárukkal, saját romlásukkal, uszály-
hordozói lenni azon nagyhangu agitató-
roknak, kik még saját céljaikkal sincse-
nek tisztában, azon egyen kívül, hogy a
hatalmat kezeikbe kerítsék, hogy ambíció-
jukat bármi áron kielégítsék.

A magyar parlamentben — és ezt
állításunk igazságának teljes tudatával
mondjuk — nincs párt, a melynek segé-
lyére törekvéseikben támaszkodhatnak;
mert e törekvések bünösök, törvénytele-
nek, s végeredményekben sz. István ko-
ronája integritásának megcsönkítését von-
nák maguk után. Ily törekvés ellen
mindenik, mellette pedig egy párt sem
létezik Magyarország parlamentjében!

Országgyűlés.

Pest, január 19. 1872.

Elnök Somsich Pál, jegyzők Bujánovics
Sándor, Jámor Pál,

Benkő József lemond képviselői állásá-
ról. — Az elnök új választás elrendelésére föl-
hatalmaztatik.

Csiky Sándor megújítja interpellációját
a pénzügyminiszterhez aziránt, hogy hová for-
dítottat s miként kezeltek néhai Boczkó Dá-
niel orsz. képviselőnek a honvédrokkantak s az
elesettek özvegyei, árvái segélyezésére tett 5000
frtos alapítványa.

Szilágyi Lajos tv.-javaslatot nyújt be
a Dicső-Szt.-Mártonban föllálitandó kir. tör-
vényszék tárgyában.

Bugarszky Sándor Temesvárott s
Dunst Ferenc Veszprémben megválasztott kép-
viselők 30 nap föntartása mellett igazoltaknak
nyilvánítanak. — Amaz a 2-ik, ez a 3-ik osz-
tályba soroztatik.

Széll Kálmán bemutatja a pénzügyi
bizottság jelentését Pulszky Ferencz és Henszl-
man Imre indítványai, a cultusministernek az
újvidéki szeb gymnasiumra vonatkozó előter-
jesztése, Joanesku Dóme indítványa, Román

Sándor kérvénye és a Horváth Mihály által
Toldy Ferenc évdiára vonatkozólag benyújtott
indítvány tárgyában. A jelenleg napi renden
levő tárgyak sorába vétetnek föl.

A kérvényi bizottság bemutatja jelenté-
sét az egy. Dunagőzhajótársaság és salgó-tarjá-
ni közszébánya társaság kérvényeit illetőleg.
Holnap tárgyalatnak.

Kerkapoly Károly a következő tv.-ja-
vaslatokat terjeszt elő; a magyar korona or-
szágai által a 69-ik évre engedélyezett 300,000
frtnyi póthitel Magyarországra eső részének fő-
dözéséről, és az 1870-ben létesített előlegezési
hitelműveletek költségeinek fődözéséről.

A pénzügyi bizottsághoz utasítatnak.

Fölvételnek a napirend tárgyai.

A pénzügyi bizottság jelentésénél a hi-
telműveletek iránt Horn Ede kérdést intéz: mi-
ként van az, hogy midőn a kötvények 715 fran-
kért adtak, a kölcsön kamatai kerültek 8%-
be, és most, midőn e kötvények 760 frankon
kelnek, a kölcsön kamatai még mindég 8%-el
számíttatnak.

Széll Kálmán azt feleli, hogy a befolyt
tőke után járó évi törlesztés 8%-ot tesz, nem
ugyan egészen, hanem nagyon kevés tört hiányá-
val. A törvény a törlesztést ezüstben rendelte
el, a pénzügyi bizottság pedig azt papírban
20%-os cursussal számította; a mi mindeneset-
re nagyobb összeget tesz. Innen van a kért
5.200,000 frt, s a törvény által meghatározott
kamat és törlesztési összeg közt levő kü-
lönbség.

Kerkapoly Károly megjegyzi, hogy
nem az egész összeg jön itt számításba, hanem
ami a befolyt 60 millióból a műtét költségei-
re fordított az arra eső járadékot természet-
esen szintén a megmaradt összegre kellett
írni, s így van az, hogy az összeg 8%-ig emel-
kedett.

A kincztári utalványok s egyéb hitelmű-
veletek költségeire előirányzott összegnél, Horn
Ede azt kérdi a ministeriumtól, mire alapítja
azon reményét, hogy midőn tavaly alig tudott
a kincztári utalványokból 7 milliót forga-
lomba hozni, a jövő évben 20 milliót fog for-
galomba hozhatni?

Kerkapoly Károly azt feleli, hogy nem
mintha nem birta volna forgalomba hozni az
utalványokat és azokat abban, — egyes esete-
ket kivéve — állandóan megtartani, — hanem
azon tekintet, hogy nem jó félév múlva lejá-
ró papirokból nagyon sokat forgalomba hozni, még
ha lehetne is, indította őt arra, hogy a kincst-
tári utalványokra vonatkozó törvényjavaslatot
ekkép kérte szerkesztetni, hogy nemcsak utal-
ványok kibocsátásával, hanem még consolidált
adósságot maga után nem vonó hitelművelettel
is fődözhesse a deficitet. Az előirányzott összeg
tehát nem tisztán ezen utalványok kamatjának
fődözését, hanem egyéb hitelműveletek költsé-
geit és terheit foglalja magában.

Széll Kálmán még azt teszi hozzá, hogy
a budgettörvényben elég lesz téve Horn kíván-
ságának, a menynyiben ott nem csak a kincst-
tári utalványok kamatai, hanem egyéb netalan
eszközölendő hitelműveletek kamatai és költsé-
geiről is lesz provisio.

Erre a jelentés egész terjedelmében el-
fogadtatik.

Megszavaztattak továbbá a szőlődézsma-
vátságra 2,342,141 forint, sorsolási kölcsőre
7,371,150 frt, a gömöri vasutzáloglevélkölcsön-
re; 6,198,558 frt, függő adósságra 1,544,487
frt, pénztári műveletekre 3,470,000 frt. Meg-
szavaztatik továbbá a kisdudóvókat Magyar-
országon terjesztő egylet kérvényében kért ösz-
szeg, a gyorsírók lakbér fölemelése kérvényök
értelmében.

A törvényhatóságok közigazgatási költ-
ségeinek pótlására szóló tjavaslat is elfogad-
tatott, Tisza K. indítványára az „arányosan”
szó kihagyásával.

Végül elfogadta a ház a határőrvidék
után vállalandó közös költségek hozzájárulási
arányáról szóló törvényjavaslatot — figyelembe-
vétél nélkül hagyván felszólalását Miletics Svet-
zárnak, ki nem szavazza meg e törvényjavas-
latot, mivel a határőrvidékről képviselői jelen-
léte nélkül határozni jogtalanságnak tekinti.

Tisza Kálmán szintén felszólalt, hogy
megóvja e kérdésben elfoglalt régebbi állás-
pontját, mely szerint a határőrvidék quótája
már ben levén a Magyarország által 1867-ben

kialkudott és elfogadott quótában, ez összeg megszavazása szükségtelen.

Hanem azért megszavazta, s példájára a baloldali, mely pedig előbb erősen helyeselte vezére enuntiatíváját.

Az elfogadott törvényjavaslatok holnap fognak végleg megszavaztatni.

A holnapi napirend tárgyai: A miniszterium előterjesztése a határőrvédek tárgyában, a pénzügyi bizottság jelentései a közoktatási budgettel összefüggő nyolcz indítvány és előterjesztés iránt, az 1872-ik ujenczilletkre s a honvédszázaljak megszorítására vonatkozó törvényjavaslatok s végre az ipar- és vadász-törvényjavaslatokra vonatkozó fölsőházi iratok.

KÜLFÖLD

Kolozsvárt, jan. 23.

(s.) Szerbia fővárosából egyik német lapnak, a „D. Ztg.”-nak következőket ír a levelezője f. hó 16-áról:

„Tegnapelőtt (jan. 13.), mint az ó nap-tár szerinti újévben, ünnepélyes fogadtatás volt a fejedelemlél. A diplomatiái testület nevében az osztrák-magyar konzul Kállay Benjamin ur tolmácsolta a hatalmak megjelent képviselői részéről az ifjú fejedelem iránti üdvözlőváltat. Milán fejedeleme erre néhány találó szavakkal felelt és különösen hangsúlyozta, hogy meny-nyre tudja méltányolni az európai souverainak és kormányok joakarátát Szerbia szellemi és anyagi felvirágzása iránt. Némileg feltűnést okozott az, hogy a fejedeleme feleletében az orosz császárt tett látogatást is fölemlíti any-nyiban, a mennyiben a szerb fejedelemségnek Oroszországgal, mint a nagy szláv népcsalád hatalmas védnökével való jóviszonyait külön-sen kiemelte.”

„Némileg kételkedem, hogy a távirida s az inspirált levelezők — így folytatja fennidézett lap levelezője — a frjedelmi válasznak ezt a passzust felemlitenék, annyival is inkább, mivel e nyilatkozat az osztrák-magyar képviselőt, Kállay urat láthatólag kellemetlenül meglepte. Hogy ennek a kellemetlen meglepetésnek mennyiben adott aztán Kállay ur kifejezést a közvetlen fogadtatást követő, a két regenssel: Blasnayae és Ristic urakkal tartott értekezlet alkalmával; azt nem tudom; de annyi bizonyos, hogy a Kállay ur elmozdításáról keringő hírek a jelzett intermezzo által újabb tápanyagot nyertek.”

A kubai helytartóság betöltése által keletkezett vizsálya a spanyol ministeriumban ki van egyenlítve. Az eredmény az, hogy a mostani helytartó megmarad állomásán. A ministerium a hivatalos lapban nemcsak a manifestációt fog adni annak követendő politikájáról. A kormány a néhány nap múlva megnyitandó parlamentaris ülészsakra készül, mely a jelen nagy pártszakadások közt nem fog a király személyes elnöklése alatt megnyitattatni. Valószínű látszik a ministerium néhány barátjának azon nézete, hogy mindenekelőtt szükséges a kamarákban egy erős kormánypartot alakítani, melyre az mindig számíthasson. Ez annál szükségesebbnek látszik, mert a jelen helyzetben, melyben a Sagasta és Zorilla-pártok egyenletlenkedésben vannak egymással, az ország sorsa javában a carlisták és radikalsoktól függ.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Az 1837-iki erdélyi országgyűlés története.

Békésy Károlytól.
(Folytatás.)

Felfejthetném t. rendek! hogy ha Magyarország törvényhozó testének összealkotása messze nagyon attól, a mi kívánatos, kétségkívül a miénk semmivel ahhoz közelebb nincsen; — megmondhatnám, hogy azon jog, melyet a teremben Erdélynek független nemessége; a nagy számmal itten ülő hivatalbeliek és az ugynevezett nevezetesebb familiákból összegyűjtött kir. hivatalosokkal szembe gyakorol, ha talán fityhányságra elégséges is, össze sem mérhető azon szabadsággal, melylyel Magyarország nemessége él, a megyei tisztek szabad választásában, melynek birtokában van az alsóházban minden idegen hatástól iniciatívája által. Előadhatnám, hogy mindenki, ki Magyarországnak a publico politicumban dolgozott országos biztosságának munkáját megolvasta, meggyőződhetik az iránt, hogy a mágns és nem mágns nemesei közötti polgári jogbeli különbség elenyésztesítésének alapja meg van

A porosz lapok még mindig bucszutatják Mühlert, ez a bucszutatás Müllerre azonban aligha kellemes.

A „Kölnische Ztg.” berlini levelezője Mühier visszalépésének okáról ezeket írja:

„Mühler ur újból egy terjedelmes oktatási törvényjavaslatot dolgozott ki, terjesztett a miniszterium elé azon indítványt, hogy azt a jelen országgyűlés elé terjessze. Ezen indítvány a miniszteri tanács által elvetett, részint oly okokból, melyek a javaslaton, részint oly okokból, melyek Mühler ur személyében s az országgyűléshez való állásában rejlettek. Végre azért, mert az országgyűlés elintézendő ügyekkel nagyon el van halmozva s mégis már áprilisban be kell zárátia, hogy a bir-gyűlésnek adjon helyet és mert ily viszonyok közt nem lenne célszerű az országgyűlést oly terjedelmes törvényvel venni igénybe, melynek sorsa: az elvetés, kétségen kívül áll. Mühler azonban javaslatától csodákat várt s azért annak elvetését kollegái részéről rosz néven vette. A további részletek nem ismeretesek előttem, de a vizsálya mindenesetre csak fokozódott. Mert az áll, hogy a vizsályra való hivatkozással kérte Mühler a császártól elbocsátását, hogy a miniszteri tanács legfensőbb helyen azt indítványozta, hogy a lemondás fogadtassék el. Mühler a vidékre ment, hogy ott várja bé lépésének eredményét.”

A „N. Fr. Presse”-nek írják Berlinből: A császár elfogadta Mühler lemondását, tett szolgálatainak elismerése mellett és fentartván magának Mühler későbbi alkalmazását. Mühler megtartja az államminiszteri címet és mint nyugdíjas, miniszteri fizetést kap. Utódja még nem tudatik. Falck mint állása elfogadása feltételét szabad elhatározást kívánja az államtitkárra megválasztásában. Az országgyűlés elhalasztotta a cultus-költségvetés tárgyalását az új miniszter kinevezetéseig.

Páris jelenlegi helyzetéről a „Köln. Ztg.” levelezője szomorú képet nyújt. Napon-kint számos kereskedő zárja be boltját, mert a boltokért a part sem képesek megfizetni. A törvényszéki lapok hosszú listákat közölnek a fizetéselemendásokról s nem maradunk el az igazságtól, ha azt mondjuk, hogy a kereskedők fele tönkre jutott. A helyzetet kényesebbé teszi azon körülmény, hogy hitel sem nyitattik. Ily körülmények között Buisson javaslata, mely a Párisba vissza nem térést ajánlja, nagyon rosz vért csinál.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, jan. 23. 10 ó. 15 p. d. e.

Érkezett: jan. 23. 10 ó. 17 p. d. e.

A francia nemzetgyűlés vasárnap hat szavazat kivételével egyhangulag bizalmat szavazott Thiersnek, ki ennek folytán lemondását visszavette. Minis-tereinek szintén maradnak, minélfogva a válság véget ért

Képviselőházunk a hirlap-cautió el-törlését megtagadta.

Andrássy szombatn ritkafényes estélyt rendezett, melyben jelen volt

lönbség elenyésztesítésének alapja meg van vetve; példákat hozhatnánk fel az iránt, hogy midőn Magyarországon törvényei szerint né-mely nemesek felségsértés vádjáért elfogattak, Erdélyben akár hány-szor megtörténik, hogy törvény ellenére nemcsak megítélés előtt kisebb bűnökért fogságra vettetnek. Kifejthetném, hogy a testvérhonnak hazánk állásához sok mértékben hasonló jelen szomorú helyzete s a miénk közt a különbség az, hogy midőn ottan is, nem több egyesek ellen, mint nálunk a polgári létet nyugtalanító módon közkeresetek intéztetnek, ott az ország institutiói egészében inkább megkiméltetnek, s a törvényhatósági gyűlések életmive el nem nyomtatván, a polgá-ri testbeni főkeringés merőben nem folytatik el; midőn ellenben nálunk az alkotmányos igazok az egyesekével hasonló elnyomatás alatt nyögnek. Tehetném t. Karok és Rendek, hogy szemeim behunyva, a vakság egy nemével, melytől mint látom, még a műveltebb embe-rek sem irtóznak, ezt kiáltam: akarom, hogy megyetisztjainkat oly szabadon válasszák, mint Magyarországon, tehát egyesüljünk, akarom, hogy pereink felsőbb ellátás végett ne menje-nek a haza kebelén kívül, tehát egyesüljünk, ohajtom, hogy magyar törvényeink legye-nek, egyesüljünk tehát; de nem fejttem fel, nem mondom mindezeket t. Karok és Rendek, mert ha ezt tenném, épen azon hibába esnék, mint kik magyarországi alkotmányának egy ho-

király ő felsége is s Bécs celebritásai közül számosan.

Válasz Ceresa Lajos urnak!

Ceresa ur a „Kelet” 16-ik számában egy nyilatkozatot tesz közzé, melyben állítja, hogy Borgia előadását azért akadályozá meg az elő-adás napján, mert egyetlen próbával a készü-letlen személyzet és zenekarral ez előadás bizonyos botránnyá fejlődött volna, s ezt Ceresa ur művészi önérzete nem engedte meg; ez ellenében alólítottak, különösen magán éne-kesek nem kényszerítettek megjelenni, vagy énekelni, s Ceresa ur mégis aztán hány előadás-nál nem volt disponálva, s így Borgiaúrl is négy összes próba volt zongora mellett, s egy zenefőpróba, egy elsőrendű énekesnek pedig eny-nyi próbával egy Borgiaúrl el kellene tudnia énekelni, ha memoriája cserben nem hagyja; hát ha akadályok miatt, próba nélkül kellene egy operát elővenni, mint veszik másutt, mit csinálna Ceresa ur készülsége? Ceresa ur készületlenségét takargatni akarva botránnyá meggátlásról beszél, pedig botránnyá ő idézett elő, a mennyiben megvárta az előadás napján főpróbát, s ott az első köztűben Borgiaúrl nem tudván kiigazodni az előadásról lemondott. Egy ildomos énekes, ki a n. é. közönség iránti tiszteletére utal nyilatkozatában, az előadás előtt való napon nyilvánította volna igazgató-jának amaz óhaját, hogy két zene főpróba-ra van szüksége; s ámbár a mostani vendégszereplés miatt az összes személyzet túlhalmozva van a próbák által, még is Ceresa ur iránti szük-ségből megerőltette volna magát még egy próbával, de akkor kisült volna, hogy Ceresa ur két zene-főpróba-ra sem biztos énekrészesnek eléneklésében, s így Ceresa ur hallgatni jobbnak látta az előadás napjáig, hogy a n. é. közönség iránti tiszteletből előadás napján dél-ben legyen az igazgató kénytelen más operát választani. Az összes személyzet, valamint a zenekar Ceresa ur rágalmaát visszautasítja s hajlandó egy zene-főpróba-val a n. é. közönség tiszteletére bizni Borgia előadását. A többi vádak miket gyanúsítólág szór Ceresa ur, úgy hisszük nem érdemesek válasza, sem szin-házunk fületlenségét nem kell védenünk. Ceresa ur a n. é. közönség itélőszéke elé hozta ügyét s miután bátran hivatkozhatunk arra, hogy ez idényben felelősségünk alatt botránnyá operai előadás, Ceresa ur működését kivéve, nem volt, nyugodt lélekkel várjuk a n. é. közönség ité-letét.

Szilágyi Béla,
a kolozsvári n. színház operai
rendezője.
Jakoby Jakab,
karnagy.

mályos felét felhozva, abból azt követ-keztették, hogy ne egyesüljünk; most, hogy egyesüljünk-e vagy ne? napirenden nincsen, arról hogy Erdély a testvérhontól mit fogad-hat el? s mit nem? szóm nem lehet, napi-renden van most egy óhajtsáknak kifejezése, egy közösen és külön szenvedt keserveknek ér-zetén és jobb jövődők reményén alapított sympathiák nyilvánítása, mely ha minden okait keblünk melegeben fel nem találja, kérd-jük meg bár az okosságot is. Ohajtsunk ki-fejezését javálja nemzetiségünk kifejtése s azon a világtörténet által kétségbe hozhatatlanná vált igazság, hogy csak azon nemzet fejtheti ki nemzetiségét, csak azon nemzet bírja alkot-mányát, mint valóságot, hol erkölcsiség és erő vállal az iránt kezességet. Ohajtsunk kifeje-zését teszi szükségessé a testvérhonnak közeleb-ből irántunk mutatott részvéte, midőn a leg-közelebbi országgyűlés eloszlása után alkot-mányunk romjai felett állottunk, s igen keve-sen valának, ha alkalom lett volna is felszó-lani, készek, — a testvérhon rendei meleg ér-zéssel szólottak fel Erdély alkotmánya épség-zen tartása mellett. Említett magunk nyilvánítást teszi köteleességünk főképen gyenge-ségünk érzete, melynek többeket elmellőzve bizonyosággal szolgálhat csak az is, hogy kik e jelen ülésben, állapotunk a testvérhon felibe-tételét vették magokra, elősorolták alkotmá-nyunk sarkait, de melyek közül igen kevés

NAPI HIREK.

Kolozsvár, január 23-án

— Ő felsége a királyné bécsi hírek szerint jövő héten ismét Meránba megy.

— Színházunk intendánsa debreczeni utjából körünkbe már visszatért; ott időzése alkalmával (épen szünnapon) tiszteletére rend-kivüli előadás tartatott s Szigligeti „Bajusz”-a adatott elő.

— A városi képviselő-testület tegnapi folytatolagos ülésén, a szervezeti tárgyalása mellett egy érdekes interpelláció is tétetett. Szász Domokos képviselő ugyanis előadta, hogy Kis Sándor, mint a pálinka-áruslási jog bérleje, szerződésének egy pontját, mely szerint minden-ki vehet 5 vedernyi szeszt „házi használatra” bárhonnán, úgy értelmezi, hogy e szeszt csak a család tagjai fogyaszthatják, de a cselédek, napszamosok sat. nem. Ez értelmezés követ-keztében 15 városi gazda 5—5 vedernyi szesz-jét a bérlő, rendőri assistentia segélyével, le is foglaltatta, mi ellen az illetők egy része még mult év szeptemberében folyamodtak a rendőrséghez, mint első forumhoz, mely azon-ban ügyük ellátását mindig halogatván, a sérel-mesek panaszt tettek a tanácsnál. A tanács ez ügyek előadásával megint a főkapitányt bizta meg, de eredménytelenül, mivel a kérelmek ma 5 hó multán sincsenek ellátva. Ez eljárás képezte az interpelláció tárgyát. A főkapitány a val kívánta késedelmet indokolni, hogy ily értelmű panaszok mentek egyenesen a belügyérhez is és ő annak feleletét akarta előbb bevárni. A képviselő azonban nem lehetett megelégedve e gyöngye válaszzsal, az úgy merituma azonban fontos jogi kérdést tárgyazván, a gyűlés abban állapodott meg, hogy mind a főkapitány indo-koltabb válaszában bevételét, mind a kérdés érdemleges eldöntését a következő ülés első tárgyaúl tűzi ki. A képviselő mai ülése a szervezeti munkát tárgyalását valószínűleg tel-jesen bevégi, mire aztán a szesz- s mint halljuk az általunk is említett vámkérdés kerül napi rendre.

— A Hentzi-szobor ügye már el van intézve. Ugyanis a magyar kormány már ré-góta tervezi, hogy nevezett szobor a budai tér-ről más helyre szállíttassék s most már tény, hogy a szobor a bécsi arzenálba szállíttatik.

— Színház. Tegnap a „lowoodi árva” került színrre, még pedig ha nem családunk e színidényben már másodsor. A czimszeret Boér Emma helyenkint sok bensőséggel adta, bár szerepének erősebb emótiókat követelő kitéréseit nem mindig tudta kellőleg érvényesi-teni; ez utóbbit egyébiránt a gyakori fellépés-ből származó lankadságnak vagyunk hajlandók tulajdonítani, mivel e szerepet sokkal sikerül-tebben is láttuk tőle. Kovács Gyula Rochester lordot játéka és ábrázolásban egyaránt hű ala-kitásban adta s e Birchpfeifer-féle jellem zord kedélyén felcsillamló melegebb érzelmeket sike-rülten emelte ki. Reed asszony szerepét Fehér-váriné, Georginet K. Jászay M. adta; előbbi a gyűlölet, utóbbi a kacérság néhány vonását találóan színezte. Meg kell említenünk még Szentgyörgyit, ki a lowoodi igazgatótól jól sze-mélyesíté. Ez előadás meglehetősen telt ház előtt folyt le.

— Bakody Lajos zongoraművész és zeneszerző Pestről, szerdán, jan. 24. esti 7 óra-kor a színházban tartandó egyetlen hang-ver-seny műsorozata: Első szakasz a hangver-

mi papiroson kívül egyebütt állana. Most is gyengék vagyunk t. Karok és Rendek, de ha a visszakapcsolt részekről is megfosztatunk, nem leend hazánk egyéb, mint egy párna, melyen néhány hivatalbeli ur csalfa uraság ál-mait fogja alunni, s melynek legfőbb tulaj-dona az leend, hogy nagyon puha és kényel-mes leend.”

Ezután beszédében előadja, hogy a ré-szek el nem szakítását csak az biztosíthatná leginkább, ha Erdély kinyilatkoztatja, hogy kész egészben egyesülni Magyarhonnal. Beszé-dét így végzi: „Egyébiránt t. rendek! ha ezen hazánk sorsára, meggyőződéseim szerint, nagy fontosságu tárgy (most pártolást nem is nyer, teljes bizodalommal függeszttem reményemet a jövődöre, pártolást fog nyerni ez akkor, mi-dőn a haza szeretete minden felekezeti érze-teket el fog hallgattatni; midőn minden kép-viselő meggyőződve az iránt, hogy közérő ad sikert, a nemzetiség kifejtését tartandja legfőbb céljának; pártolást akkor, midőn maga az igazgatás által fogja látni, hogy a magyar nemzetiségben bizodalomnak egy soha eléggé nem méltányolható kincse van elrejtve!” A többségben azonban a nagy eszme még nem volt megérve s a bizottság indítványát elve-tette. —

(Folyt. köv.)

seny: I. Szózat, átírta és előadja a hangversenyző. II. Hangversenydarab fuvolára, előadja Kohlert Gyula ur. III. a) Andante Beethoven-től, b) „Aufenthalt“ (Liszt átírtatva után) Schuberttől, c) „Warum?“ Schumanntól, d) Lied ohne Worte Mendelssohntól, e) Grande polonaise (a-dur) Chopintól, előadja a hangversenyző. IV. Hegedűhangverseny-darab, előadja Ruzicska-Racsek Zsófia assz. V. Hebridák nyitánya négy kézre, Mendelssohntól, előadják Gegenbauer ur és a hangversenyző. VI. a) Sextetto Luciából, (kézirat) átírta Bakody L. b) „Loreley“ zene-kép (kézirat) szerző Bakody L. c) Marche de bravoure, szerző és előadja a hangversenyző. — Ezt követi a második szakasz: „Apró félreértések“ — Miután ez lesz Bakody ur egyetlen föllépte: különösen fölhívjuk ez érdekes estre a t. közönség figyelmét.

— **Pályázati jelentés.** A m. kir. Természettudományi Társulat által 1871 július havában kitűzött mezőgazdasági vegytani pályázatra összesen a következő hét pályamű érkezett: 1. szám. Jelige. „Natura fert, ut eis favemus, qui eadem pericula, quibus perfuncti sumus, ingrediuntur.“ Cicero. II. szám. Jelige: „Rerum cognoscere causas.“ III. szám. Jelige: „Mit eddig a munka szült.“ IV. szám. Jelige: A mi érthető, az népszerű is. V. szám. Jelige: Az erők a források szülei. VI. szám. Jelige: A vegytan enyészete nem ismer; szerinte élet van mindenütt. VII. szám. Jelige: „... Mely tenger a nép: bármilyen napfény sem hatja át zömét!...“ Madách. E pályaműk három bírálónak kiadatván, azok az 1872. január 17-én tartott közgyűlésen terjesztették elő részletes jelentéseket, mely szerint a III-ik számú („Mit eddig a munka szült“ jeligét viselő) és a IV-ik számú („A mi érthető, az népszerű is“) pályaművek a többinél jobban és alaposabban vannak dolgozva. De míg a 3-ik számú tervezetében főszó az állat- és növényélettanra van fektetve s mutatónyelvezete a takarmányozással foglalkozik, hiányzik belőle az általános vegytani rész, melynek ismeretére pedig a gazdának okvetlen szüksége van. A 4-ik számú tervezetében meg éppen az általános vegytanra van főszó fektetve, s az állatelet és takarmányozás csak mellékesen érintetik. — E jelentés alapján a közgyűlés elhatározta, hogy a 3-ik és 4-ik számú művek ismeretlen szerzői szolnoki lapnak felhívással utján arra, hogy beküldött program-dolgozataikat egészítsék ki azon irányban, melyben azt a bírálók hiányosnak találták; így a 3. sz.-hoz vegytani, a 4. sz.-hoz pedig állat-növény élettani, illetőleg gazdasági mutatónyelvezet kiegészítésül. Eme kiegészítő részek szintén névtelenül a munka előbbi jeligéjét viselő, a szerző nevét rejtő lepecsételt levél kíséretében, legfeljebb 1872-ik évi március 31-ikéig, a term. tud. társasághoz (Pest aldnasor 1. sz. I. em.) küldendő be. Az így kiegészített két pályamű újabb bírálatra fog bocsátatni, melynek eredménye legkésőbb május első napjaiban közzé fog tétetni. A I. II. V. VI. VII-ik számú pályaműk jeligéjével a közgyűlésen elégtettek; a művek az irattárba letétettek. Pesten, 1872. január 17-én. Szily Kálmán, első titkár.

— **Növegletünk** febr. 6-diki álarcozobálja még azáltal is nyer érdekességében, hogy minden jegy mellé egy sorsjegy is adatik, mely-lyel értékes nyereményre lehet szert tenni. Valóban nőink leleményessége kifogyhatatlan s így hihető, hogy a közönség részvéte is az lesz.

— **A brassóiak** is panaszkodnak, hogy indóházuk igen távol lesz a várostól, a mint hogy a m. keleti vasut a tekintetben sehol sem igen előzékeny a városok iránt, az erdélyi részekben. Pedig mind a személy- mind az áru-forgalom gyorsasága és könnyűsége nagy hátrányt szenved általa.

— **Utcáinkon** a megfagyott hórétegeket kezdik felválni és gulába gyűjteni, Nehány ily hó gulát már volt alkalmunk megtekinteni, de elhordani egyet sem juttunk azok közzül. No de ez még nem baj, a tavaszi nap, mely lombokat fakaszt, talán egykor ezt is elsöpri — Kis Sándor helyett.

— **Beszterczén** Schell szerkesztése alatt idei január 1-től kezdve heti lap indult meg, mely különösen az ottani gazdasági érdekeket karolja fel.

— **Francziaországban** a kereskedelmi és gazdasági életvilág hatalmasan feljajdul azon adó ellen, melyet Thiers a nyers anyagokra készűl kivetni. (kormány-válság lett következménye.)

— **Nagy Britania** királynője Londonban személyesen fogja megnyitni a parlament jövő ülésszakát.

— **Saphir Ede** a Stixnek négy havi fogságra ítélt szerkesztője e hó 20-án jelentkezett Vácra leendő internáltatása iránt.

— **Öngyilkosság.** Gyulai Farkas postakiadó Csicsó-Keresztúron a múlt héten agyonlőtte magát. A szomorú tettindoka, mint mondják boldogtalan szerelmi viszony lett volna.

— **A díjoni közg.** tanács elhatározta, miszerint e hó 21, 22, 23-át mint a francia győzelem évfordulójának emléknapjait megüli.

— **A kolozsvári kereskedelmi és ipar-kamara** f. hó 25-én tartandó rendes közgyűlésének több tárgyai: visszapillantás a kamara múlt évi működésére; Jelentés a kamarák egyetemes gyűléséről; ministeri felhívás vélemény és óhajok nyilváníására egy Rumeniával kötendő kereskedelmi és vám-szerződés tárgyában; A váltó- és kereskedelmi ügyekben bíraskodó kereskedői ülnökök megválasztása.

— **Frankenstein** követségi tanácsos és Vrede herczeg követségi titkár közelebből Bécsbe érkezett.

— **Metternich** herczegnő Monaco herczeg kastélyát Mentonban a téli időnyre 20 ezer líráért bérelte ki.

— **A bécsi Rudolfinumban** a tél folytán több kintő tanár közreműködése mellett tudományos felolvasások tartatnak, melyen mindenki részt vehet.

— **A katonai casinóban** dr. Richter tanár Bécsben közelébb Savoyai Eugen életéről és működéséről tartott felolvasást.

— **Nagyajtai Kovács István,** a nagy tudós, az erdélyi legfőbb törv. nyug. tanácsosa, írja a K. K. nincsen többé. A hazai történelem fáradhatlan művelője, az adatok élő káptalanja, az okmányok páratlan gyűjtője, rendezője nagyajtai jószágában élni megszűnt. Kincseket érő tudományos gyűjteményét, mely a scilicium és unitariumokban páratlan, az unitarius státusnak hagyta. A nagy székely tudós elhunyt hazai történelmünkre kiépülhetlen csapás, gyászt hozott hazai irodalmunkra, még nagyobb a székelysége, melynek kiváló dísz volt — szellemi nagyságánál fogva. A nemzeti kegyelet virasszon az érdemes nagy hazafi porai fölött.

— **A Fertőről** azt írják, hogy újból kiszáradt s hogy a vidék újból óriási területet nyert. Mondják, hogy egy bank hajlandó lenne a tó vízmentését biztosítani, s magára vállalja a nyert terület parcellizását. Az a bank — ha van valami a dologban — vigyázzon, nehogy homokra építsen, mert Fertőnek rosz szokása, hogy a föld alól időközönként ad egy-egy látogatást s ellepi a majorságokat s kimossa a vetést.

— **Orosz felfogás.** Az orosz Tamhoff kormányzósgaz egy községében közelébb népis-kolát nyitottak, melyben még tanítóról is gondoskodva van — mi Oroszországban éppen nem természetes dolog. A hatóság kiadta a rendeletet, hogy az iskolát legalább 30 tanulóknak kell látogatni. Ezen rendelet kihirdetésekor nagy lett az ijedség és panasz a faluban. A parasztok eleintén gyászoltak, mintha valami országos csapás sújtott volna le a minden oroszok birodalmára, majd végre látván, hogy engedelmessé kell, tanácsot tartottak, miként lehessen az iskolalátogatásra a szükséges 30 gyermeket előkeríteni. Mintául az újonczozási rendszabályt vették, mivel az iskolalátogatási kötelezettséget bizonyos értelemben véradónak tartották. Oly parasztszaladokra, melyeknek csak egyetlen gyermekük volt menteseknek mondták ki, a többiekre, h. t. i. több gyermek volt, sors vettetett ki, míg végre a szükséges kontingens kikerült. A sors a többi közt egy gazdag paraszt három fiának egyikét is találta; a paraszt készpénzen váltotta meg fiát t. i. akként, hogy egy szegény ember egyetlen, tehát „mentes“ fiát substituálta saját gyermekének.

— **Brassó várossa** megint megelőzött bennünket egyben: a tűzoltó-egylet föllállításában. Az egylet már legyőzte az első nehézségeket, a mi annyival könnyebben eshetett, mivel a város is tám-gatja segély-pénzzel. Nem is lehet azt másként.

— **A szepeni takarékpénztár** és a kiegészítő egyenként 1000 frtot szavaztak meg az ottani iparosok képviselőinek, kik a bécsi jövő évi kiállításra lesznek felkölendők. Szép.

— **Egy évi önkéntesek.** Az egy évi önkéntesek szolgálati idejének pontos megtartása tekintetében legközelebb külön szabály fog megállapítani a közös hadügyministerium által. Ez alkalommal egyszersmind azon orvosokra és gyógyszerészekre nézve, kik az egy évi önkéntes szolgálatot teljesítik, külön utasítás fog beérkezni, melynek értelmében azok nem úgy mint eddig, akármikor, hanem csak egyetemi tanulmányaik teljes befejezése után fogják idejüket leszolgálhatni, minthogy ez ugy a szolgáltnak, mint saját praxisuknak előnyére van.

— **Egy krajezárt egy évért!** Csehország Kosir helységében történt. Csapszék, a csapszékben egy törkölypálinka mérő anygal — Judit. Juditnak decz. 5-én névnapja volt, de Szolopiski Szvoboda Ferencz napszámok urnak még 4-én nem volt egy fityingje sem. Pedig ő szerette Juditot, és török-szakad: meg kelle őt az ünnepélyes napon ajándékozni. Szolopiski Szvoboda Ferencz ur tehát mély gondolatokba merülten sétált Kosir utcáin, várva a reggelt, hogy üdvözölhesse Juditot, s várva egy embert, a kit megrabolhasson. És jött feléje Siegel, egy szegény ördög. Szvoboda földhöz vágta, elvette ingét, csizmáját és összes pénzét: őt krajezárt. A pitymallat már a fűszerkereskedés ajtajában találta őt. Vett egy doboz cukrot; rohant vele

Judithoz. Juditnak azonban nem volt módjában csak egy forró, elmebontó csókban sem meghálálni a gyöngédségét, mert Franciját két anygal-csendőrt kilődította a boldogság paradicsomából. A váló 10 évet kért a rabló Szvobodára; de a jószívű törvényszék csak ötre ítélte, elégnek találván egy évet számítani egy krra.

— **A Drámaírói naivság.** A nemzeti színház bíráló bizottsága előtt nemrégiben „Jog-végzett“ című színmű tordult meg. Van benne egy jelenet, melyben lábvíz kell venni a szereplőknek; e hatásos szerepeket az író Prielle Kornélia és Feleki asszonyoknak, továbbá Lend-vaynak szánta. Az utasításba oda van írva, hogy a dézsába nem szükséges forró vizet önteni, de a szereplők sziszegjenek, mintha égetné a lábukat.

— **A sajtóhiba** nem ismeri a kegyeletet, különben nem keresztelte volna a boldog emlékü Balog Jánost, kinek elhunytáról tegnap emlékezünk meg, mult számunkban Jónásnak. Kérjük a helyreigazítást.

A közönség köréből.*)

Nyilt kérdések a belügyminister ur ó nagyméltóságához!

Küküllővármegye választó közönsége egy-behivatván, mult hó 4-én e megye bizottmányi tagjai választása, s ebből kifolyólag ugyanazon hó 28-án a tisztújítás is törvényesen végrehajtatott, most pedig a balpárt tizenhárom elé-gületlen egyénei, küzdelmükbeni legyőzetésükön boszankodván, a jobb pártot — jobban mondva — e megye választó közönsége tulnyomó többségét terrorizálódnak, azon hirt terjesztették el megyénkben, miszerint beadott óvásuk nyomán, ezen választások megsemmisítettének.

Ennélfogva bátorokunk nagyméltóságodat fölkérni, méltóztat nyiltn kimondani, hogy valjon ezen hir igaz-e?

Valjon megérdemli-e ezen vármegye választó közönségének újonnan született tulnyomó többsége, az ezen választások megsemmisítéséből eredhető megaláztatást? és

valjon helyes-e az, hogy bármely színezetű párt 5 embere, egy egészen tulnyomó többséggel végrehajtott választást, inye szerint megsemmisíthessen akkor, midőn az ezt tárgyzó törvények semmi garantíát nem nyujtanak, egyik vagy másik párt részrehajló eljárása ellen.

Küküllőmegye, január 20-án 1872.

Több megyei választó.

KÖZGAZDASÁG.

Borászat.

(Vége.)

Készíteni? Tehát a pancsolást ajánlom? Igen! a mennyiben a szokásos vélelem, a pancsolást és készítést össze zavarja. Én a készítést így értelmezem: A bornak készítése kezelés után, semmit sem szabad tartalmaznia, mit azon bortermészetes állapotában nem tartalmazott, és hamisítatlanul mindent kell tartalmaznia a mit természetes állapotjában tartalmazna. Ha egyes alkotórészei egymáshoz arányát a természet törvényei szerint megváltoztatom, az nem pancsolás, az csak a vevő izlésének hó dolva, izlésére átdomítása boromnak, természetes uton. Tehát én borkészítésem tekintem; ha a tul cukros mustot, lepárolt (destillált) vízzel, az illető vevő izlésére kevésbé cukros-sá teszem, vagyis, miután a cukorból lesz a borban a szesz, leendő borom szesz tartalmát, a vevő izléséhez idomítom. Borkészítésnek tartom tovább, ha cukor szegény mustom tisztán kezelt fött must beelegyítése által, vagy mentől inkább finomított (vagyis minden idegen alkotórésztől ment) cukorral cukor du-sabbá teszem, s így leendő borom szesz tartalmát kívánt arányba hozom, e borom több alkotórészeivel. Borkészítés szerintem végre, ha a must felesleges savanyát, egyszer borsavas haméleggel (kalival), kívánt arányra mérséklem. És e három eljárást azért tartom borkészítésnek: mert a lepárolt (lombikon lejáratott) viz, semmit sem tartalmaz, mi a tul-erős borban, igen igen kevés mértékben meg-leendő lepárolt vízben, meg ne lenne. Mivel a tisztán kezelt fött must, semmit sem tartalmaz, mi a nyers mustban meg ne volna, csak víze elpárologtatása által, cukorban és savanyban gazdagabb. A finom cukor, semmit sem hagy a must forrása után a borban hátra, mi benne különben is meg ne lenne kisebb mérvben. Mert végre az egyszer vagy közömbös borsavas haméleg (kali) helyes számításal a mustba téve mind borkóvé, [ket-ted borsavas haméleg (kali)] válik, s részint jegecekben a hordó oldalaira ülepszik, részint

*) A közérdekű fölszólalásoknak szánt e rovat alatti kölményekért csupán a sajtóméltóság irányában vállal felelősséget a szerk.

a seprőbe száll le, de a borban feloldva leg-kisbebb mennyiség sem marad belőle.

El kívánom végre mondani, mit nevezek én pancsolásnak: Ha tisztátalan vizet, kozmás vagy megégetett föttbort, durva finomítatlan cukrot, gypszet stb. használunk mustunkba, az már pancsolás. Mert ezek mindig hagynak idegen alkotórészeket és izet magok után a leendő borban hátra. Még nagyobb pancsolás, ha malozsa szőlővel csinálunk aszubort, mert annak kellemes, asszu jellege hiányozni fog a csinált borból. Pancsolás az is, ha hársfa, bod-za virág vagy más zamatos tárgyakkal akarjuk az egyes fajborok zamatajt átanozni. Mert az lehetetlen: a fajborok hamisítatlan sajátlagos zamataji soha meg nem adhatók mesterség által. Pancsolás továbbá, ha ezetes borunk sa-vanyu izét, viz vagy cukorral, elhasználás előtt kevéssel eltakarjuk, mert azért az ezetes bor egészségtelen marad. Pancsolás, ha szintén veres borunkat mályva virág stb.-vel megfestjük, mert így idegen, kellemetlen izt kölcsönzünk nekik. Így tovább még több pancsolást számálhatnánk fel. De elég borkészítési lelkiismeretem érzékenységet hebizonyítani eny-nyi, annyival is inkább, mivel a borkészítés nevet, csakis három határozottan körülirt cse-lekményre vettem igénybe. A bor vizabólyag, tojásfehére és cersav általi derítését (tisztítá-sát), a készitési műtétek közzé azért nem vet-tem fel, mivel ezek fölül, azon meggyőződés-ben voltam, hogy borász társaim rég tisztába vannak ezen derítő (tisztító) szerek használá-tának kifogástalansága iránt. A nézetem sze-rinti pancsolás, elméletileg körülírva: Minden oly műtét a borral, mely által benne oly ide-gen alkotórészek maradnak hátra, melyek ter-mészetes állapotjában nem lennének benne. Vagy oly műtétek, melyek a bort egyenesen hamisítják, vagyis oly hiányait akarják pótolni mesterséges uton, melyek részint helyreho-zhatlan betegségek, részint csak a természet műkönyhájában előállható sajátságok.

Zeyk József.

A besztterczei piac árai jan. 16. 1. ausz. mérő Búza 5 ft 60 kr., elegybúza 4 ft 80 kr. rozs 4 ft 40 kr. kukorica — ft — kr. Zab 1 ft 60 kr. pityóka 2 ft — kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy icze disznózsir 60 kr. Egy kupa borsó 20 kr., len-cse, iczéje 12kr. paszuly, iczéje 10kr. Egy mázsa kenyérliszt — frt. Egy font marhahús 18. Egy mázsa széna 1 frt 80 kr. Egy öl tüzi-fa kemény 9 ft — kr. Mezei napi munkabér — kr.

A n.-enyedi piac árai jan. 18-ról alsó ausz. mérője. Tisztbúza 5 ft. 50 kr. Rozs 3 ft 70 kr. Elegybúza 4 ft 40 kr. Zab 1 ft 60 kr. Széna kötve 1 ft 90 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 11 ft 60 kr. Egy font fagygyugyertya 38 k. Marhahús fontja 18 kr. Konyhaliszt — ft 10 kr. Lencse kupája 20 kr. Paszuly kupája 14 kr. Burgonya, mérője 2 fr 50 kr. Disznózsir fontja 60 kr.

A m.-vásárhelyi piac árai jan. 18. 1. mérő tisztbúza, ausz. mérője, 6 ft 10 kr elegybúza 3 ft 70 kr., rozs 4 ft 36 kr., tö-rökbuza — ft — kr., zab 1 ft 60 kr, széna mázsjá 2 ft — kr. Egy öl fa 36 hüv. hosz-szu 14 ft. — kr. marhahús fontja 18 kr., kony-haliszt 12 kr. — kr. borsó 16 kr., lencse 18 kr. paszuly 14 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Jan. 22-én 5%. Metalliques 100 fr 63.15. Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 73.25 1860. Kölcsön 108.75. Bankrészdény 878. Hitelintézeti részvények 345. frt. 353.50. London 11 ft. st. 115.45. f. 20 kr. Ezüst 114.10. Cs. kir. arany 5.48³/₁₀. Napoleondor 9.17.

Urbéri kötvények: Magyarországi 80.40. Temesi 78.75. Erdélyi 77.75. Horvátországi 78.50.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

Biasini gyorskocsi menetrendje

1872. január 1-től:

Kolozsvárról Szamosújvár Décsre, mindennap reggeli 8 órakor. Décsről Szamosújvár Kolozsvárra, minden nap 3 órakor. 1 órakor. 1 személy ára 30 font szabad podgyással Szamosújvárig 2 ft. 40 kr., Décsig 3 ft. 20 kr — Kolozsvárról Torda és Felvinczre naponta kétszer reggeli 7 óra és délután 4 órakor egy személy ára Tordáig 2 ft. Felvintzig első és közelső Coupe 4 ft. hátulso coupe 3 ft. 50 kr. 30 font szabad podgyással. Felvinczről Torda és Kolozsváramin-den nap kétszer reggeli 5 óra és délután 6 órakor; a Kolozsvár és Felvincz közötti naponta gyors kocsi me-netek mindég a vonatok indulására érkeznek oda, és megérkezésük után jönnek Kolozsvárra.

*) E rovat alatt közölttekért csupán a sajtóméltóság irányában vállal felelősséget a szerk.

